

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	бакалавр	Форма навчання	денна заочна	Навчальний рік/семестр	2022-2023 I
----------------------	----------	----------------	-----------------	------------------------	----------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Дитяча література
Кафедра	Кафедра педагогіки та психології
Освітня програма	012 дошкільна освіта
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кількість кредитів: 3 Лекції: 20 Практичні (семінарські) заняття: 10 Лабораторні заняття: 0 Самостійна робота: 60
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Чопак Єва Василівна csopak.eva@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	-
Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни	Мета: Вивчення дитячої літератури на факультеті дошкільної та початкової освіти сприятиме вирішенню актуальних у науковому і прагматичному значенні проблем: підвищенню науково-теоретичного рівня студентів, підвищення їх професійно-фахової компетентності, поглибленню їх духовного багатства та загального культурного рівня. Науково-методологічне підґрунтя цього процесу: використання найсучасніших науково-теоретичних досягнень вітчизняного літературознавства та фольклористики, звернення до новітніх наукових технологій для розкриття усього розмаїття образно-художньої структури творів дитячої літератури для дошкільного віку, реалізація вимог сучасної педагогіки вищої школи. Завдання: Розкрити важливість впливу образно-емоційних засобів творів дитячої літератури на формування дитини дошкільного віку як індивідуально-творчої та мовленнєвої особистості, з високими морально-

етичними якостями. Поглиблювати уміння та навички аналізу особливостей змістоформи творів різних жанрових груп дитячої літератури, сприяти збагаченню фонду засобів та прийомів розгляду змісту дитячих художніх творів у дошкільних закладах освіти.

- Систематизувати теоретичний обсяг знань студентів з основ теорії літератури як базису прагматично-виховної роботи над творами дитячої літератури у дошкільних закладах і початкових класах.
- Формувати усвідомлене розуміння закономірностей розвитку дитячої літератури для дошкільників у тісному зв'язку з педагогічними науками та потребами суспільства. Сприяти виробленню умінь і навичок науково-об'єктивної оцінки творів художньої літератури для дітей дошкільного віку, сприяти поглибленню фонду методичних прийомів та засобів розкриття їх образно-художнього багатства у дошкільних педагогічних закладах.

Компетентності:

знати:

- історико-літературний, критичний, теоретичний матеріал з української та світової літератури;
- порівняльно-типологічний формат дитячої літератури як складової загальномистецького розвитку;
- особливості змісту й адаптації літературно-художніх творів відповідно до основних вікових груп;
- особливості категорійного апарату дитячої літератури;
- характерні ознаки дитячої книги;
- основні вимоги до змісту й оформлення книг для дітей;
- основні характеристики виразного читання та його значення;
- психологічні параметри сприймання художнього тексту дітьми різного віку;
- біографії та основні характеристики творчості як дитячих письменників, так і тих письменників, чії твори включені до кола дитячого читання;

вміти:

- виразно, чітко, правильно читати художній текст;
- робити цілісний літературознавчий і методичний аналіз програмового твору;
- виразно, логічно та емоційно довершено декламувати художні тексти (прозові та поетичні);
- обґрунтовано добирати художні твори для дитячого читання;

- самостійно досліджувати окремі проблеми навчального курсу;
- правильно, на основі сучасної української літературної мови, моделювати і здійснювати комунікативну діяльність у площині читання з дошкільниками.

Основна тематика дисципліни:

Змістовий модуль 1

Вступ. Основи теорії літератури. Народнопоетична творчість для дітей. Дитяча література I та II половини XIX ст.

1. Дитяча література як предмет вивчення. Народнопоетична творчість для дітей. Давня література для дітей
2. Вступ. Зміст і завдання курсу. Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури
3. Міфи народів світу (єгипетські, китайські, слов'янські, грецькі). Українські міфи, легенди, перекази, притчі, що увійшли в коло дитячого читання. Біблійні легенди
4. Становлення нової української дитячої літератури, загальні тенденції розвитку
5. Поняття про дитячий фольклор. Основні жанрові фольклорні форми: пісні, пареміографія. Народні казки для дітей
6. Дитяча література – «велика держава з суверенними правами і законами»
7. Народні казки для дошкільнят
8. Українська дитяча література кінця XIX – початку XX століття (І.Франко, М.Коцюбинський, Леся Українка та інші)

Змістовий модуль 2

Дитяча література і дитяче читання кінця XIX – початку XX століття. Дитяча література новітнього періоду (XX століття)

1. Жанрове та тематичне розмаїття поезії та прози для дітей I половини XX ст.
2. Провідні мотиви прозової спадщини для дітей-дошкільників I половини XX століття.
3. Провідні тенденції розвитку літератури для дітей-дошкільників в II половині XX століття.
4. Поетичні жанри дитячої літератури XIX – поч. XX століття.
5. Українська літературна казка. Літературні казки народів світу.
6. Прозові жанри дитячої літератури XIX – поч. XX ст. Прозова світова дитяча класика XX ст.

7. Видання дитячої книги, періодичні видання в Україні. Літературні премії за видатні твори для дітей.

Змістовий модуль 3

Дитячий фольклор і усна народна творчість

1. Термін “дитячий фольклор”.
2. Походження фольклору. Усна народна творчість як вияв мрій і сподівань народу. Вивчення і збирання фольклору.
3. Різноманітність жанрів і видів, багатство та поетичність мови фольклорних творів.
4. Образи позитивних героїв у народній творчості та майстерність їх змалювання.
5. Міфи і легенди давніх українців. Проявлення міфологічної свідомості в українському фольклорі, творах української літератури
6. Обрядова поезія і дитячий фольклор.
7. Колядки, щедрівки, веснянки у дитячому житті.
8. Джерела, виникнення і розвиток дитячого фольклору, його ідейно-художнє багатство і виховне значення.

Змістовий модуль 4

Жанри дитячого фольклору

1. Колискові пісні. Спільність колисанок із замовляннями.
2. Тематична й сюжетна різноманітність колискових пісень.
3. Персоніфіковані образи Сну й Дрімоти, образ Кота у колискових піснях.
4. Пестушки та утішки. Забавлянки, заклички й примовки. Прозивалки. Небилиці. Дразнилки. Жарти. Мирилки. Лічилки. Ігровий дитячий фольклор.
5. Малі фольклорні жанри (прислів'я, приказки, загадки, скоромовки), їхнє ідейно-тематичне багатство, художня своєрідність, педагогічна цінність.
6. Народні пісні у житті дитини (пісні про працю, природу, жартівливі, історичні пісні тощо), їхнє виховне значення.
7. Народні казки у дитячому читанні. Види народних казок, їхня проблематика. Видатні українські письменники про народну казку, її виховну та пізнавальну цінність.
8. Казки про тварин. Походження, дійові особи, найпопулярніші сюжети, особливості композиції, художньо-образна система казок.

	9. Казки про тварин як засіб морального й естетичного виховання дітей. 10. Українські народні казки про тварин. Чарівні, або фантастичні казки. 11. Героїчні казки. Походження й характерні особливості цих видів казок: захоплюючий сюжет, яскравість картин, поєднання реального й фантастичного, традиційні композиційні елементи та художні засоби народних казок, чарівні предмети, герої, їх мужні характери і вчинки. 12. Традиційні образи й мотиви українських народних казок – чарівних та героїчних. 13. Соціально-побутові казки. Прославлення мудрості і справедливості народу. Картини праці, народного побуту. Гумор в побутових казках. 14. Типовість образів. Виразність мови. Національна своєрідність соціальнопобутових казок. Позитивні та негативні герої казок. Виховне значення казок. 15. Народні перекази і легенди про походження рослин, тварин, гір, рік, урочищ, їхній зв'язок із назвами місцевостей .
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання	Критерії та засоби оцінювання: Підсумковий контроль здійснюється у формі складання іспиту. До підсумкового контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття, та при вивчені модулів набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.
Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	Форма перевірки знань: • Практичні заняття, модульна контрольна робота, самостійна робота; • усний контроль (під час опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему тощо.); • письмовий контроль (контрольна робота/тест у письмовій формі, твір, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді тощо); • практичний контроль (під час практичних робіт, під час усіх видів практики); • спостереження як метод контролю; • тестовий контроль; • проблемні ситуації; • іспит.
Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література), електронні інформаційні ресурси	Основна література 1. Бойцун І.Є. Дитяча література : навч.посіб. / І.Є Бойцун, С.А.Негодяєва ; Держ. Закл. «Луган.нац.ун-т ім.. Т.Шевченка». – Луганськ : Ноулідж, 2011. – 252 с.

2. Дитина в дошкільні роки Програма розвитку, навчання та виховання дітей. – Запоріжжя: ТОВ „ЛПС” ЛТД, 2004. – 268 с.
3. Дитячий фольклор./Вступ. ст. Г.В.Довженок. – К.: Дніпро, 1986. – 304 с.
4. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва : Підручник / Тетяна Качак. – К. : ВЦ «Академія», 2016. – 352 с. – (Серія «Альм-матер»)
5. Кіліченко Л.М. Українська дитяча література: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1988. – 264 с.
6. Костюченко В. Літературними стежками. Нарис історії української української літератури для дітей ХХ століття / Віктор Костюченко. – К. : К.І.С., 2009. – 344 с.
7. Сивачук Н. Український дитячий фольклор : підручник / Н.Сивачук. – К. : Деміург, 2003. – 288 с.

Електронні ресурси (дитяча література)

1. „Книги для дітей” - <http://childbooks.blox.ua/html> . - [Електронний ресурс].
2. „Країна міркувань” - <http://www.mysl.lviv.ua/> . - [Електронний ресурс].
3. „Світ дитини” - <http://www.abetka-logopedka.org/> . - [Електронний ресурс].
4. „Українська казка” - <http://www.kazka.in.ua/> . - [Електронний ресурс].
5. Білецький Д., Гурвич Ф. та ін. Дитяча література: Посібник для студентів педінститутів І педучилищ/ <http://ua.convdocs.org/> . – Режим доступу: <http://ua.convdocs.org/docs/index-73386.html>. - [Електронний ресурс].
6. **Вивчення творчості Т.Шевченка** [Текст] / <http://detka.in.ua> . – Режим доступу: http://detka.in.ua/product_13036.html. - [Електронний ресурс].
7. **ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА: ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ** [Текст] / **Національна бібліотека України для дітей.** – Режим доступу: <http://chl.kiev.ua/default.aspx?id=3599> . - [Електронний ресурс].

	8. Дитяча література - http://www.ae-lib.org.ua/ lit_child.htm . - [Електронний ресурс]. 9. Дитяча література [Текст] / allbest.ru . – Режим доступу: http://otherreferats.allbest.ru/literature/00136675_0.html. - [Електронний ресурс]. 10. Дитяча література [Текст] / allbest.ru. – Режим доступу: http://otherreferats.allbest.ru/literature/d00136675.html. - [Електронний ресурс]. 11. Дитяча література [Текст] / Світ книг та музики. – Режим доступу: http://www.svitknyh.com/collections/dutjacha-literatura. - [Електронний ресурс]. 12. Дитяча творчість Івана Франка [Текст] / Бібліотека української літератури. – Режим доступу: http://ukrlib.com.ua/referats/printout.php?id=134. - [Електронний ресурс]. 13. Дитячий сайт Казкар - http://kazkar.info/. - [Електронний ресурс].
--	--